

Abonamentul:

Pe un an C. 1:50

Un număr 16 fil.

Inserțiunile se

primesc pe lângă

un pret modest.

Telefon: Nr. 35.

Administrația și

Redacția:

Strada

Elizabeta Nr. 30,

unde sunt a se

adresă toate

scrisorile.

Manuscrisele nu

se înapoiază.

Românul Târnavean

Proprietar-editor: **Dr. Romul Boila**, avocat, Dicșosânmartin.

Apare în 5 săptămâni odată.

3/16 Maiu.

O întrunire prealabilă a fruntașilor români dela 30 Aprilie 1848 a hotărît convocarea adunării naționale la Blaj pentru ziua de 315 Maiu. Adunarea s'a ținut și au fost de față peste 40 de mii de oameni în frunte cu vlădicii noștri din Sibiu și din Blaj. Guvernul a trimis la fața locului oaste multă temându-se de vre-o răscoală a Românilor, totuș adunarea a decurs în cea mai perfectă ordine. S'au ținut acolo vorbiri înflăcărâte, s'a decretat poporul român de o națiune independentă și s'a ales o comisiune ca să ceară drepturile ce se cuvin unei națiuni dela împăratul și dela dieta Ardealului. „Credința Împăratului și dinastiei, apărarea prin mijloace legale a drepturilor națiunii române, în deosebi a limbii și bisericii, stimă concetățenilor, servirea devotată a libertății și promovarea binelui obștesc pentru patrie și omenime, iată principiile politice române înscrise în

jurământul dela Blaj“ — zice un scriitor politic român.

Din cele de mai sus puteți vedea, că ziua de 3/16 Maiu este așa zicând începutul luptelor noastre naționale, căci această adunare națională a fost urmată apoi de nesfârșite lupte și suferințe, cari n'au încetat nici astăzi. Dar pe cum strămoșii noștri au jurat la adunarea dela Blaj, că vor lupta mereu pentru drepturile națiunii române și pentru libertate, egalitate și frățietate, astfel noi repețim acest jurământ sfânt și făgăduim, că nu ne vom înpăimânta în lupta cea mare, care o ducem pentru libertatea noastră națională și dacă se va cere nu vom cunoaște hotar în aducerea jertfelor pentru neamul nostru.

Luptă mare în congregația comitatului.

În ziua de 7 Aprilie s'a ținut congregația extraordinară a comitatului nostru la care au luat parte aproape toți românii și s'a dat una dintre cele mai

frumoase lupte împotriva întocmirilor slabe dela comitat și tot astfel față de părerile scăpate ale celor dela putere s'a susținut cu vrednicie punctul de vedere românesc. Nu mai încape îndoiială, că românii și-au câștigat o vază mare înaintea străinilor, cărora începe să le fie teamă de puterea noastră, de strigătul nostru de protestare, că nu mai vrem să flamânzim în țara noastră proprie.

Tot la această ședință și-a făcut intrarea în câmpul de luptă tinarul avocat din Dicșosânmartin dl Marțian Caluțiu, se înțelege în șirul luptătorilor români, ținând un mare și frumos discurs întru apărarea intereselor românești. Noi ne exprimăm dorința, că această pășire este numai un început multpromițator și îl vom întâlni pe acest tinar gregar pretutindeni unde se duce luptă pentru poporul românesc.

Iar dl Victor Maior, directorul „Vulturul“-ui, a ținut să protesteze împotriva unui târg a preturei din Sânmărtin, care pe spatele nostru eră să se înfăptuească, dar în urma vorbirii dlui Maior s'a emis o comisiune, care va avea de datorință să examineze târgul și să facă raport congregației.

Începutul adunării. Prezența.

Fiind la ordinea zilei și de altcum chestiunea împăcării româno-maghiare interesul tuturor membrilor față de adunare a fost îndoit. Astfel am văzut sala și galeriile arhipline. Membrii par-

FOIȚĂ.

Doină.

Dela Nistru pân' la Tisa
Tot Românul plânsu-mi-s'a,
Că nu mai poate străbate
Deatâta străinătate.
Din Hotin și pân' la Mare
Vin Muscalii de-a călare,
Dela Mare la Hotin
Mereu calea ne-o așin;
Din Boian la Vatra Dornii
A umplut omida cornii
Și streinul te tot paște,
De nu te mai poți cunoaște.
Sus la munte, jos la vale
Și-au făcut dușmanii cale,
Din Sălmar până 'n Săcele
Numai vaduri ca acele.
Vai de biet Român săracul!
Îndărăt tot dă ca racul,
Nici îi merge, nici se 'ndeamnă,

Nici e vara vara lui,
Și-i străin în țara lui.
Dela Turnu 'n Dorohoi
Curg dușmanii în puhoi
Și s'asăază pe la noi;
Și cum vin cu drum de fier,
Toate cântecele pier;
Zboară paserile toate
De neagra străinătate;
Numai umbra spinului
La ușa creștinului
Își desbracă țara sânul,
Codrul — frate cu Românu —
De secure se tot pleacă
Și izvoarele îi seacă —
Sărac în țară săracă!
Cine-au îndrăgit străinii,
Mânca-i-ar inima câinii,
Mânca-i-ar casa pustia,
Și neamul nemernicia!

Ștefane, Măria Ta,
Tu la Putna nu mai sta,
Las' Arhimandritului
Toată grija schitului,

Lasă grija Sfinților
În seama părinților,
Clopotele să le tragă
Ziua'ntreagă, noaptea'ntreagă,
Doar s'a 'ndură Dumnezeu,
Ca să-ți mântui neamul tău!

Tu te 'nalță din mormânt,
Să te-aud din corn sunând
Și Moldova adunând.
De-i sună din corn odată,
Ai s'aduni Moldova toată
De-i sună de două ori,
Îți vin codri 'n ajutor,
De-i suna de-a treia oară,
Toți dușmanii or să piară
Din hotară în hotară
Îndrăgi-i-ar ciorile
Și spânzurătorile!

Mihail Eminescu.

tidului național român afară de doi-trei toți au fost prezenți. Am remarcat pe domnii Simeon Caluțiu, Eugen Bian, Laurențiu Pascu, Dr. Alexandru Morariu, Dr. Romul Boila, Dr. Marcian Caluțiu, Zaharie Boila, Victor G. Maior. N'a putut lipsi dela adunare nici incarnatul trădător de neam din Crăciunel *Iuliu Moldovan*, care la toate ocaziunile ține să-și bată joc de neamul său cu purtarea lui slabă românească.

Adunarea o deschide comitele suprem Baronul Kemény Ákos.

Ne trag pe sfoară cu târguri.

Primul obiect la dezbateră a căruia au luat parte și românii a fost punctul al cincelea, care conține propunerea vicișpanului referitoare la cumpărarea unei case pentru pretura Sânmărtinului. Deoarece s'a intenționat menajarea cutărui proprietar de casă falimentat, în numele partidului a luat cuvântul dl Maior și în urma vorbirii energice a membrului român s'a hotărât exmiterea unei comisii. Pentru că eră tocmai prea mare nedreptate, ca să cumpărăm case în numele poporului cu preț mare și casa nu plătește nici pe departe atâta.

Numai de români să nu audă!

După ordine trebuia să urmeze cele 8 interpelații românești. Ca să arete însă cei dela putere disprețul lor față de atitudinea bărbătească a românilor au propus ca interpelațiile să fie pertractate după dezbateră tuturor celorlalte obiecte. Propunerea aceasta jignitoare pentru români a făcut-o Dr. Réz Mihály, cumnatul lui Tisza. De sine se înțelege, că membrilor guvernamentali le-a plăcut mult această propunere jignitoare și au votat-o fără multă vorbă.

Nici de comune nu le pasă.

Următorul obiect la care au luat cuvântul membrii partidului național, a fost chestia scoteliilor și preliminarilor comunali. E un abuz înrădăcinat în acest comitat, că nici când nu se fac preliminarile de spese în timpul impus de lege și se înaintează scotelii după ani de zile. Se fac plăți și alte date fără de preliminar și după bunul plac al celor puși în fruntea comunelor. Au vorbit dnii Romul Boila, care propune o cercetare severă și sistarea abuzului, Simion Caluțiu, care se alătură la aceasta propunere și Dr. Alexandru Morariu, care propune ordonarea procedurii disciplinare față de cei neglijenți. Congregația după deslușirile vicișpanului primește propunerea dlui Romul Boila.

La o afacere procesuală a comunei Ganfalău a vorbit unul dintre membrii români propunând, să se ferească comuna de proces.

Comunele Făget și Pánadea au votat pretorului un adaus de relut de drum neținând samă de legi. Dl Simion Caluțiu a ridicat proteste energice pentru acest abuz. Majoritatea a sancționat calcarea de lege.

Comuna Pánadea vrea să poarte mai multe procese. Dl Dr. Romul Boila cere deslușiri și face atentă congregația, ca să ferească comunele dela procese prea dese și să cerceteze fiecare caz amănunțit. Vicișpanul servește cu deslușiri.

La chestia alegerii de primar din comuna Șeulia română vorbește dl Simeon Caluțiu și arată, că de jude comunal a fost pus un domn, care locuiește tot în Cluj, ceea ce e împotriva legilor. Inzădar protestul, majoritatea aproabă ilegalitatea.

Impotriva cererii de penzionare a medicului Dr. Hunyadi vorbește din nou dl Simeon Caluțiu primind-se propunerea de a supracenzura atestatul medicului comitatens Societatea economică comitatensă servește exclusiv scopuri ungurești. Are dela comitat un ajutor de 3000 cor. Dl Romul Boila a propus ștergerea acestui ajutor. Propunerea a fost respinsă.

Chestiunea română. Oratorul nostru: Dr. Marcian Caluțiu.

După pertractarea altor obiecte de mai puțină importanță au urmat curende comitatelor, între cari a comitatului Pesta și a orașului Cluj în cauza trativelor româno-maghiare. Primul orator la acest obiect a fost dl Dr. Martian Caluțiu, care întâia oră a ajuns membru în congregație. A făcut o moțiune în numele partidului național român pe lângă un discurs binepotrivit, dezvoltând cu multă cunoștință de cauză punctul principiar al partidului național român în chestiunea de naționalitate.

Moțiunea aprobată de altfel și de mulți membri străini a fost următoarea:

„Congregația enunță, că ia la cunoștință cu îndestulare inițiativa luată de primministrul contele Stefan Tisza, pentru rezolvirea chestiunii de naționalitate, ca și care chestiune este de cea mai mare importanță pentru existența acestui stat. Constată însă cu regret, că încercările făcute în direcțiunea aceasta n-au dus la rezultat. Congregația este convinsă, că rezolvirea chestiunii de naționalitate și în primul rând a chestiunii românești, și în asigurarea validității politice corespunzătoare și a dezvoltării economice, culturale și sociale a popoarelor nemaghiare formează o necesitate existențială pentru acest stat“.

După discursul dlui Dr. Caluțiu s'a iscat o discuție la care au luat parte mai mulți membrii maghiari aducând ofenze și insulte diferite la adresa națiunii române. Pentru a o combate pe cei visători și îngâmfați a luat cuvântul dl Dr. R. Boila, care de altcum a fost atăcat aproape de toți oratorii pentru ținuta lui bărbătească și românească dovedită la nenumărate ocazii și a demascat după vrednicie toată politica imorală celor dela putere spunând, că va veni vremea când s'ar împacă domnii maghiari cu românii, dară va fi prea târziu.

Moțiunea românilor după replica dlui Dr. Caluțiu și Dr. Boila a fost respinsă.

Conform hotărârii luate au urmat la ordinea de zi interpelațiile.

Interpelațiile.

Domnul Dr. Alexandru Morariu avocat din Ibașfalău interpelează pentru procedura ilegală și imo-

rală a matriculanților de stat și în deosebi ale aceluia din orașul Ibașfalău, care silește pe români să-și ia nume ungurești. Protestul energic a dlui Dr. Morariu a făcut impresie adâncă. Vicecomitele neagă, că ar există vreun caz concret, deși Dr. Morariu a enumerat mai multe cazuri. Congregația ia la cunoștință respunsul vicișpanului.

Dl Dr. Alexandru Morariu interpelează pe vicișpanul pentru că comitetul comunal din Urmenișul săsesc a despoiat în timp de iarnă pe mai multe familii românești de toată averea lor pe cale absolut statarială. Vicișpanul recunoaște, că s'a întâmplat nedreptate dară spune, că nu se ține cazul de el.

Tot Dl Dr. Alexandru Morariu interpelează pe vicișpanul pentru abuzul de puterea oficioasă, care s'a săvârșit în cauza de concesiune industrială alui Zaharie Boila, căruia, numai pentru că ține la neamul său și atât el, cât și feciorii lui își fac datorința față de neamul lor, administrația i-a detras concesiunea dată cu putere de drept împotriva dispozițiilor legale cauzându-i o pagubă de peste 30,000 cor. Vicecomitele își spală mâinile și răspunde evaziv. Dr. Morariu nu se declară mulțămîit.

Au urmat interpelațiile dlui Dr. Romul Boila în cauza pactului săsesc din comitat, în cauza alegerii de primar din comuna Chesler, în cauza mortalității extraordinare ale copiilor mici, în cauza exundărilor prea dese și în fine în cauza apropiatului faliment moral și material a orașului Diciosânmărtin. Cele din urmă două interpelații au fost puse la ordinea de zi a congregației viitoare, iară la celalte trei a dat vicecomitetul un răspuns destul de mulțămîitor, așa încât Dl Dr. Romul Boila s'a declarat mulțămîit cu răspunsul dat.

Lupta, care s'a descris aici în linii generale, a fost dela început până în capet foarte animată și a dat anză să sperăm, că nu prea mult poate întârziă ziua, când poporului, care are astfel de luptători, i-se va face dreptate.

Brutus.

Campania electorală.

Informațiuni și îndrumări pentru poporul român din comitat.

În numărul nostru trecut am arătat numărul și sediul cercurilor electorale din comitat create pe baza legii nouă electorale. Tot în acel loc am comunicat împărțirea comunelor între singuratele cercuri, precum și numărul aproximativ al alegătorilor. Am atras mai de parte atențiunea cetitorilor noștri asupra examenelor, cari să vor ține din scris și citit în vederea compunerii listelor de alegători. În numărul nostru de față continuăm cu însirarea evenimentelor și informațiilor, cari privesc campania electorală, care să va face în comitatul nostru.

Conferința confidențială a partidului național român din comitat.

Imediat după publicarea ordinațiunii ministeriale despre împărțirea comunelor, s'a convocat conferința confidențială a fruntașilor români din comitat pe ziua de 1 Mai n 1914, pentru a lua măsurile de lipsă în vederea evenimentelor, cari vor urma în campania electorală.

La conferință s'au prezentat 66 fruntași, cari au desbătut în bună înțelegere, frățescă toate obiectele dela ordinea zilei. Astfel s'a decia.

ca față de proiectul despre statorirea cercurilor de votare pusă la ordinea zilei a congregațiunii de față pe 4 Mai n. 1914. partidul să-și ridice cuvântul de protestare prin rostul dlui prezident.

Să decid, ca să ducem pe aderenții partidului nostru la examenele de scris și cetit.

Comisiunea centrală.

În congregația comitatului (nută în 4 Mai 1914 s'a constituit comisiunea centrală, care va avea să conducă procedura compunerii listelor de alegători, precum și actul alegerii. Comisiunea s'a compus astfel: Dr. Ferencz Ákos, Gerendy István, Br. Apor István, Gerászim Lóránd, Dr. Dörschlag Konrád, Gál Béla, Br. Horváth Artur, Dr. Pálffy Ferencz, Dr. Keszegh, Kovácsy Jenő, Pekri Sándor, Puskás Gergely, Albert Elek, id. Apáthy Péter, Dr. Árkosy Gyula, Br. Bomemisza János, Dr. Szentmiklósy László, Vajda Ákos, Zöld Gábor, Am'ósi Mihály, Binder A. Gusztáv, Frink Sándor, Dr. Iszlay Dezső, Sachsenheim Frigyes.

Precum se vede națiunea română a fost disconsiderată de tot la compunerea comisiunii. Nici un fiu conștin a națiunii noastre n'a fost ales în comisiune. Evident, că pe așa o „dreptate“ nu va fi binecuvântarea lui Dumnezeu. Suntem cunoscuți încă în așa o „dreptate“ nu va fi binecuvântarea lui Dumnezeu. Suntem cunoscuți încă în așa o „dreptate“ nu va fi binecuvântarea lui Dumnezeu. Suntem cunoscuți încă în așa o „dreptate“ nu va fi binecuvântarea lui Dumnezeu.

Cercurile de votare.

În fiecare cerc electoral sunt de a se constitui cercuri de votare. Cercurile de votare le învecăză adunarea comitatului. Pentru cele trei cercuri electorale ale noastre s'au format următoarele cercuri de votare:

In cercul Sânmărtinului. Sunt 5 cercuri de votare unde își dau alegătorii votul lor pentru deputatul Sânmărtinului.

I. Cercul de votare a Sânmărtinului. Aici votează alegătorii numai din orașul Sânmărtin.

II. Cercul de votare al provinciei Sânmărtinului. Aici votează toți alegătorii din comunele: Cetate de baltă, Băgaciu, Adămuș, Dămbău, Șamșul unguresc, Orafalău, Șonfalău Bozias, Cuștelnic, Soca, Păucea, Ganfalău.

III. Cercul de votare din Bahnea. Ciavăș, Bereadea, Bahnea, Daia, Lepindea, Draș, Harangab, Abuș, Căpâlna de sus, Mica.

IV. Cercul de votare din Zagăr. Zagăr, Laslău săsesc, Laslău românesc, Ormeniș, Sântioana, Șoimușul român, Seleușul.

V. Cercul de votare din Iernut. Bob haima, Iernut, Subpădure, Lăteud, Șomștelnic, Giuș, Copău, Ugra, Bord, Chinciuș, Deag, Salend, Cucerdea-română, Șenlia-română.

Cercul electoral al Ibașfalăului. Sunt 5 cercuri de votare de unde își dau alegătorii votul lor pentru deputatul Ibașfalăului.

I. Cercul de votare Ibașfalău. Votează numai Orașul Ibașfalău.

II. Cercul de votare a provinciei Ibașfalău cu comunele: Bun, Șard, Hund-erf, Domald, Gogan, Varolea, Cund, Ernea, Giacș, Alma, Idiciu, Șmig.

III. Cercul de votare al Bălăușerului cu comunele: Hidrităia, Sâplac, Bălăușer, Chendul-mic, Chendul-mare, Igristău, Fulete-ke, Corod, Corod-sânmărtin, Odorheiu.

IV. Cercul de votare din Sânpaul cu comunele: Beșineu, Vidrasen, Ch-rilen, Sânpaul, Cerghidul-mic, Cerghidul-mare, Tirimioara, Tirimioara, Vaidacuta.

V. Cercul de votare al Nădașului-săsesc. Hetur, Săuărăș, Ciemandru, Măgiăraș, Jacudul-românesc, Pipeul-românesc, Nădașul-săsesc.

Cercul electoral al Hususăului. Aici votează toți alegătorii pe deputatul Hususăului.

I. Cercul de votare al Baznei. cu comunele: Coranul, Blăjuț, Bazna, Păucea Mediașului, Velt, Gărluș, Crișul-românesc.

II. Cercul de votare al Hususăului. Bălcaciu, Proștea-mare, Proștea-mică, Crăciunelul de sus, Păsa, Vătarăua română, Hususău, Glogoveț, Lomonos, Lunca, Micăsasa, Faget, Chesler, Tăuni.

III. Cercul de votare al Jidveiului cu comunele: Jidveiu, Căpâlna-inferioară, Sânta-măria, Veseul-săsesc, Sânmiclăuș, Valea-sasului, Spin, Jidveiu, Pănadea, Petrifalău, Sâncel, Bia, Șona.

Examenele de scris și de cetit.

În urma unei ordinațiuni ministeriale comitetul administrativ a exmis pentru cele două orase ale noastre, precum și pentru cele patru preturi câte o comisiune examinătoare în frunte cu primarii respectiv prim-pretorii. Comisiunile acestea au examinat în luna Mai pe 1500 bărbați, dintre cari jumătate români. Am remarcat o imparțialitate neobicinuită din partea comisiunilor, ceea ce nu ne putem explica nici de crm s'au doară și așa știu cei dela putere, că pe baza legii electorale nu vom avea nici când majoritate.

Am fost nespuse de făloși, când am văzut mergând la examene frații noștri țărani români. Le-a stat bine. Am văzut în ochii multora mândria de care au fost cuprinși. Noi numai lăudă putem pe aceia, cari fără teamă, fără șovăire sau prezentat la examene. Avem doară tot dreptul, ca să ne folosim de aceea, ce ne dă legea. Atâta am făcut numai. Cu o satisfacție vie constatăm, că preoțimea română și-a făcut cu mare zel și conștientozitate datorința sa și a dovedit, că este vrednică conducătoare. Deși săraci în mijloace materiale, dară cu o însuflețire rară și cu o dragoste fierbinte de neam își face preoțimea noastră datorința sa de român.

Bărbați de încredere la examenele de scris și de cetit.

Precum suntem informați la examenele de scris și de cetit, cari s'au ținut în luna Mai, am avut prezenți bărbați de încredere numiți de biroul central al partidului național român.

Compunerea listelor electorale.

Conscrierea alegătorilor.

Conform dispozițiunilor legii electorale în curând va urma conscrierea alegătorilor. Pentru fiecare cerc de votare să va constitui o comisiune de conscriere, care va compune listele.

În numărul nostru viitor vom da îndrumările necesare pentru compunerea listelor. Vă recomandăm și până atunci publicările foilor politice ale partidului național român.

Precum suntem informați comitetul partidului național român din comitat va fi convocat de curând în vederea compunerii listelor electorale.

Să înființăm bănci populare.

O știu străinii și o mărturisim și noi mereu, că suntem un popor muncitor și vrednic de viață. Dar nu e de ajuns, ba e chiar păcat să lucrăm tot în folosul altora, să se îmbogățescă tot străinii din sudoarea noastră. Sunt de părere, că a sosit vremea să mai lucrăm ceva și pentru bunăstarea noastră materială. Și cum dela guvern nu putem aștepta nimic, că nu suntem în Germania, ca statul să deie țăranilor pământuri pe un preț neînsemnat, nu suntem în America, să ne plătească bine pe muncitorii capitaliști, trebuie deci să ne unim noi românii și să ne ajutăm imprumutat, trebuie să le facem posibilă și proprietarilor mici și plugarilor fără proprietate câștigarea averii, cu un cuvânt trebuie să întărim și economiceste poporul român, astfel vom putea lupta cu îndoită putere pentru libertatea noastră națională.

Aceste scopuri mărețe și alte multe ținte frumoase servesc *băncile populare*.

Pe teritoriul comitatului nostru s'au înființat mai multe bănci populare, cari funcționează admirabil.

Îndemnăm pe toți românii de pe teritoriul Despărțământului nostru să se grăbească, să se înțeleagă și să hotărască (e doară numai spre binele lor) înființarea *băncilor populare*.

Îi rugăm numai să ne avizeze la vreme, ca să aibă timp conducerea Despărțământului să execute înființarea băncilor încă în anul acesta.

Aral C.

Interpelații românești la congregația viitoare.

Ilegalitățile și abuzurile să țin lanț. Disconsiderarea dispozițiunilor legale, administrație după bunul plac ale acelor dela putere sunt la ordinea zilei. Inzădar orice declarațiuni de împăcare. Faptele de guvernament contrazic ori cărei tendințe de împăcare. Întru nimic nu vedem schimbată situația noastră precară.

De multeori ne adresăm fără publicitate către cei dela conducerea comitatului, ca să saneze unul sau alt rău. Toate de jaba. Se fac numai promisiuni vagi fără rezultat.

Nu-i de mirat într'o astfel de situație, dacă membrii dela conducerea partidului nostru să folosesc de toate prilejurile, ca să țipe de durere.

Astfel se vor face, precum suntem informați, mai multe interpelații din partea dlor Dr. Morariu și Dr. Boila tot în afaceri, cari interesează într'o direcție sau altă situația Românilor de aici.

† JOAN ANCA

Dintre românii aceia, cari au dus o viață exemplară, cari au muncit mult pentru popor, cari n'au lipsit nicicând și nicăiri de acolo unde să pregătea ori să făcea ceva pentru români, un loc de frunte ocupă fostul preot al Supădurei Joan Anca. N'a fost vro instituție din comitat să nu fie membru acolo, n'a fost vro mișcare naționalistă să naibă partea leului, ear la congregația din Sânmărtin unde să duce o luptă mare împotriva stăpânirii de astăzi Joan Anca era în mijlocul românilor, indemnându-i la luptă, dacă trebuia, dând sfaturi înțelepte dacă avuseră lipsă luptătorii mai tineri de sfatul lui cuminte. Acum numai vedem figura patriarhală al bunului preot, simțim cum ni sa rupt din inima românismului târnavean o bucatică, privesc smeriți către cer, unde sa mutat și îi mai zicem un ultim cuvânt de adio: părinte Anca, pune o vorbă bună acolo și pentru noi!...

Înmormântarea bătrânului luptător sa celebrat pe lângă asistența alor mai mulți preoți din jur în ziua de 27 Aprilie. La înmormântare erau de față aproape toți fruntașii români din Sânmărtin și jur.

D-l protopop, Laurențiu Pascu într'un pagnegiric admirabil relevă meritele și caracterul de preot al decedatului, D-l Victor G. Maior subliniază activitatea economică a părintelui Anca și îi zice un cuvânt de adio în numele băncii „Vulturul“ în acărui direcțiune a fost ales de mai mulți ani încoace. În numele partidului, d-l R. Boila, revoacă înaintea ochilor noștri sufletești faptele înălțătoare, care le-a săvârșit repaosatul, care luasă parte la toate mișcărilor noastre naționale, îl prezintă, ca o pildă strălucită de urmat, atitudinea lui fiind cu atât mai bravă cu cât trăim timpuri grele, în cari îți periclitez poate și existența lucrând pentru neamul tău. Joan Anca a fost un neclintit adept al partidului nostru și un îndărjit luptător național. Fie-i pomenirea veșnică!

Informațiuni

Cine dintre iubii noștri cetitori na auzit vreodată numele de Mangra? Acest lepădat de neam și trădător vestit prin șiretenia lui a cetezat să treacă Carpații, să meargă la București și să se prezinte acolo la ședințele Academiei, bătându-și joc astfel de românii de dincolo și de așezământile lor. Nimeni nu sa mirat deci, când vicarul Mangra a fost zvirlit din Academie și trezindu-să pe stradă a fost palmuit din partea studenților bucureșteni. Mangra, care este altcum unul dintre cei mai supuși lingăi ai lui Tisza, să zvonește, că a fost anume trimis la București, ca să provoace acolo scandal, spre dauna noastră.

Țarul Rusiei, cel mai puternic domn străin din Europa, a hotărât să meargă la România, să viziteze pe regele României, exprimând și prin aceasta dragostea lui față de neamul românesc. Ceeace s'a văzut altcum și în parlamentul rusesc, unde deputații ruși după vorbirea unui deputat cu numele Bobrinszki, au făcut mari ovațiuni neamului românesc și României. Lucrul acesta s'a petrecut altcum și în dieta Sârbiei și acolo sârbii și-au ținut de datorință să arete stima și prietnia lor românilor.

A murit deputatul Francisc Kossuth, fiul vestitului Kossuth Lajos, toată ungrimea l-a jelit și l-a îngropat cu pompă mare. Decedatul a fost un om pașnic și nici pe departe n'a fost așa energic luptător, ca tatăl său.

Toată Româniimea dela noi se pregătește la serbarea amintirii nașterii lui Bărnăuțiu, care va avea loc nu peste mult în comitatul Sălaj în satul unde s'a născut Bărnăuțiu. Românilor, cari au luat parte la revoluția din 1848 nu trebuie să le spun, că cine a fost Bărnăuțiu cine a fost vorbitorul mare dela adunarea din Blaj, ei o știu și o simt mai bine, în sufletul lor arde încă focul luptei mari, ei și-o repetesc la zile mari credința sfântă profesată de marele Bărnăuțiu, care a fost unul dintre întemeiatorii partidului nostru național, un savant (om foarte învățat) cari numai la șute de ani se ivesc în sânul unei națiuni.

În ziua de 10 maiu, când se serbează în întreagă România aniversarea proclamării regatului, oameni necunoscuți au pus un tricoler românesc (roșu, galben, vânt) pe catedrală din Blaj. Românii adunați acolo au privit cu însuflețire la steagul românesc, dar nu multă vreme, căci au venit jandarmii și husarii aflători acolo și cu sulilele au împrăștiat adunarea. Parcă nu le prea covine de steagul acela....

S'a înscris o nuă pagină în istoria suferințelor noastre cu procesul dela Sătmar, unde mai mulți țărani români și preotul Gheorge Mureșan au fost condamnați la mai mulți ani de temniță ordinară, pentru că au apărat cu cinste drepturile limbii românești și credința strămoșească.

Stiri mărunte

Petrecere. Tinerimea română din Feisa a aranjat în ziua de 20 Aprilie o producțiune teatrală, care a fost urmată de dans. Programul variat și frumos a fost executat cu multă dibăcie.

Piese teatrale și cântările „Mândra de dragostea noastră” „Trecui valea” au fost aplaudate cu însuflețire.

Prelegeri populare. Câțiva teologi ai Seminarului din Blaj, împreună cu studenții universitari români de pe Târnavă, au hotărât, că vor cutriera satele noastre ținând prelegeri sub egida Asociațiunii.

Uniunea femeilor române din Ungaria își va ține adunarea ei generală la Sibiu cu prilejul sărbătorilor de Rusalii. Reuniunea femeilor române de pe Târnavă încă va fi reprezentată prin mai multe dame.

3/15 Maiu în Sânmărtin. Românii din Sânmărtin au aranjat o cină comună cu prilejul zilei mărețe. La aceasta convenire a luat parte aproape toată societatea românească din loc.

Adunare populară. Pe cum suntem informați conducerea partidului nostru proiectează ținerea unei adunări mari, la care vor lua parte aproape toți fruntașii politici și deputații români.

Prelegere cu schiopticon în comuna Iernut. În 5 Aprilie n. 1914 s'a ținut o prelegere populară în comuna Iernut în prezența unui număr mare de inteligenți. Schiopticonul a fost manuat cu mare precizie de D-nii Constantin Mușlea și Ilie Reon funcționarii „Albinii” din Diciosânmărtin. Prelegerea s'a ținut despre viața lui Isus.

Drumuri rele. În congregația din 25 Maiu n. 1914 în legătură cu raportul vicișpanului s-a adus în discuție starea deplorabilă a drumurilor de comunicație vecinale și s-a cerut punerea lor într-o stare suportabilă. S'a răspuns, că să va face totul.

Alegerea cassarului din Fâget a fost nimicită în ședința congregației din 25 Maiu n. 1914 pe motiv, că cel ales n'a fost luat în lista alegătorilor din comună. Motivul acesta n'are nici o bază legală. Să va face recurs.

Starea administrației orașului Diciosânmărtin este sub toată critica. Interpelația făcută pentru sanarea relelor a rămas fără rezultat.

Un act de solidaritate națională. Cei dela congregația din 25 Maiu au fost martorii unui act de solidaritate a membrilor români, cari cu cinste au executat hotărârea clubului comitateuz într-o cauză de alegere.

Alegere de jude în Chesler. În 20 Aprilie n. 1914 s'a prezentat, în fine pretorele Fazakas în comună pentru efeptuirea alegerii. S'a ales omul dorit de toată comuna.

Scrisori către Redacție!

Stimate Domnule Redactor!

Am onoare a Vă aduce la cunoștință următoarele:

Alexandru Pătruța din Tăuni — a fost notar un șir de ani — om cu stare bună — are licență de beaturi — în congregație a ales membru de români de mai mulți ani. Nu a luat parte la nici o ședință a adunării comitatului. La adunările românești nu l-a văzut nimeni, deși a fost chemat, ba chiar rugat. Când Dl. Dr. Boila a candidat la deputație, a fost în persoană la el acasă și l-a rugat să vină la Sânmărtin dar s'a scuzat, că-i bătrân și bolnav și nu a venit să meargă, ba ce e mai mult și pe alții i-a sfătuit să nu voteze cu Boila — În 25 Maiu n. 1914, când a fost pe tapet alegerea comitatului lui Farkas de solgăbirău i-a trecut bola, n'a mai fost bătrân și fără pic de rușine a luat parte la ședință și a votat cu Băthori împotriva hotărârii partidului național român. Rușine să-i fie, om bătrân și tot nu știe cu ce cinste este dator neamului.

Vă mulțămesc pentru pulicarea acestor șire și rămân

cu toată stima
P. D.

MAI NOU.

Adunare ordinară la comitat. Luni în 25 sa ținut adunarea ordinară de primăvară a comitatului nostru, la care au luat parte și românii, vorbind împotriva raportului vicișpanului. În numărul nostru viitor vom aduce amănunte asupra acestei adunări.

O nouă fără delege! În momentul, când scriem aceste rânduri ne sosește o telegramă din Albajulia (Bălgărad) în care ni se vestește, că adunarea românilor, la care au luat parte 10 mii de oameni a fost dizolvată cu puterea jandarmerească, fără nici un motiv.

De aici ori ce om cu mintea trează vede, că stăpânirea disconzideră (nu bagă în seamă) dreptul nostru de a ne întruni în adunări populare să desbatem acolo necazurile noastre. Multă vreme nu va putea să dureze nici procedura asta, doar dreptatea nu o poate înnabuși nici o putere din lume.

AVIZ.

Aducem la cunoștința onoratului public românesc, că toți aceea, cari au datorie de cucuruz la întreprinderea noastră, precum și aceia, cari vor mai primi cucuruz pe așteptare, pot să-și achite datoriile în natură cu grâu și pot căpăta cucuruz pe viitor în schimbul grâului.

Prima moară cu cilindre din valea Târnavei mici.
Albina institut de credit și economii

Un cuvânt către cetitori.

Cerem din nou scuză cetitorilor noștri pentru întârziere. Am fost din nou împedecați în scoaterea ziarului nostru din cauze tehnice. Căstigând mai mulți colaboratori avem firma nădejde, ca pe viitor să aparem mai regulat. De altcum vă aducem la cunoștință, că foaia apare de acuma încolo tot la cinci săptămâni odată.

Rugăm pe toți abonenții noștri, ca să binevoiască a-și achita abonamentele lor.

Administrația și Redacția.

Posta Administrației.

Cvătăm aci sumele plătite în abonament de către Domnii:

Mailat Avram Cetatea de baltă 150, Lăzăr Lăzăr econom Bilinț 150, Ioan Popa canonic Diciosânmărtin, George Belea econom Șomlău 150, Pavel Maican proprietar Recășdia 150, Prica comerciant Feisa 150, Ioan Ignat proprietar Căpâlna inferioară 150, Iuliu Cornea proprietar Căpâlna inferioară 150, Ioan Zolog jor. econom Coroiu sânmărtin 150, Todor Rotariu Hozman 150, George Simu protopop gr.-cat Ibașfalău 150, Vasile Smigelschi preot Sâncel 6 coroane Basiliu V. Pop inv. Șomoștelnic 150, Ioan Dan preot Șard 150, Niculae Mihaiu econom Tăuni 150, Ioan Trif preot Tăuni 150, Alexandru Petruț proprietar Tăuni 150, Șofron Maior econom Ernea 150, Alexandru Bărsan econom Covăsd 150, Simion Comșa econom Covăsd 150, Simion Vecerzan econom Covăsd 150, Ioan Săndre preot Veseud 150, Emanoil Corfariu Agnita 150, Niculae Lene Leseș 150, Vasilie Boca Morganda 150, N. Muntean învățător Morganda 150. În numărul viitor continuăm.

Aviz!

Albina institut de credit și de economii Sibiu a preluat moara artificială din Diciosânmărtin și-a înregistrat-o sub firma:

Prima moară cu cilindre din valea Târnavei mici, „Albina” institut de credit și economii.

Administrația morii să face în regie proprie, iar pentru conducere direcțiunea institutului a denumit dintre funcționarii săi 2 procuriști.

La moară să produce făină de tot felul, să cumpără grâu, să cumpără și vinde cucuruz și lemne de foc.

Pentru țărani, conziderând anii trecuți slabi în recoltă, să vinde pe așteptare, pe lângă cambiu cu caventi, cucuruz, țărțe și lemne de foc.

Atragem atențiunea preoțimii, comercianților români asupra acestei afaceri, căreia să pot adresa cu toată încrederea, unde în caz, că vor face comande, vor fi serviți culant și acurat.

Prima moară cu cilindre din valea Târnavei mici „Albina” institut de credit și economii.

MIHAILĂ CERNEA

PANTOFAR,

DICIOSÂNMĂRTIN

execută în cel mai conștientios mod orice comandă. Face reparații pe lângă preț moderat. Servește prompt.

Mare asortiment de:

Ștofă, Postav, Barchet, Pichel, Tenis Zefir, Pânsă, Dehlen, Creton, Dan telă, Ciorapi, Batiste, Pălării, Gulere Măgete, Plapome, Năfrămi, Bumbac Arniciu, etc. etc.

Se pot cumpără cu prețurile cele mai ieftine la:

„Iulius Anca”

Diciosânmărtin.

Automobil de închiriat

la

Dănilă Boila, în Diciosânmărtin, tot acolo se pot căpăta mărfuri de fier, delicatesă, băcănie, porțelan, sticlării, coloniale și vâpsăli.

Magazină de petroliu.

Moară mânată de putere motorică, fabrică românească de țigle și cărămizi

„PETRU ȘI PAUL”

în orașul Diciosânmărtin,

unde se poate măcina în orice timp, și se află cărămizi și țigle de tot soiul pe lângă prețuri modeste. Se pot încărca la fața locului vagoane de marfă pentru transport pe linia ferată.